

MASKROC OSBARN

När det uppstår oro på ridläger eller ridskola

Ibland uppstår oro för ett barns mående eller hemsituation på ridläger eller ridskola. Här har vi samlat verktyg och rutiner som kan stötta dig i de stunderna.

Materialet är framtaget inom ramen för initiativet Barndom utan baksmälla som samarbete mellan Systembolaget och barnrättsorganisationerna Bris, Maskrosbarn, Trygga Barnen och World Childhood Foundation.

**MASKROC
OSBARN**

En orosanmälan kan förändra ett barns liv

Barn kan må dåligt hemma av flera olika anledningar. Ibland syns det tydligt på utsidan att allt inte står rätt till, och ibland märks det inte alls.

Att ha det jobbigt hemma kan handla om att en förälder dricker för mycket eller har ett annat missbruk, att man blir utsatt för våld eller att en vuxen hemma mår psykiskt dåligt. När föräldrar har ett missbruk eller mår psykiskt dåligt kan det få konsekvenser som att barnet tvingas ta mycket ansvar hemma, städa, laga mat eller hämta småsyskon från förskolan. Ofta känner de mycket oro för sina föräldrar.

Våld kan ta sig många olika former, t ex **fysiskt våld**, såsom slag eller sparkar, **sexuellt våld** eller **psykiskt våld**. Psykiskt våld kan handla om kränkningar, hot eller försummelse, där barnets grundläggande behov som mat, sömn och känslomässig stöd inte tillgodoses. Ibland kan det handla om att barnet inte får den vård den behöver.

Ofta är det svårt och tungt för barn att berätta för andra vuxna om sin situation. Det kan handla om skuld eller skamkänslor som står i vägen för att våga berätta. Därför kan det behövas hjälp på vägen, så att barn som har det jobbigt hemma kan få det stöd de behöver. Inget barn ska behöva bära på oro, tungt ansvar och stora hemligheter ensam.

Därför spelar trygga vuxna i barnets närhet en väldigt viktig roll. Det blir lättare när vuxna ser, vågar fråga och finns där när livet är tungt.

Oftast har inte en ridskola eller ridläger det som kallas för anmälningsplikt. Anmälningsplikt innebär att vissa som jobbar med barn eller inom hälso- och sjukvården är skyldiga att anmäla till socialtjänsten vid oro för ett barns mående eller hemförhållanden.

Även om verksamheten inte har skyldighet att orosanmäla kan man påverka ett barns situation till det bättre genom att göra en orosanmälan till socialtjänsten. Det kan kännas läskigt om man aldrig gjort det tidigare, men socialtjänsten finns ett samtal bort om man behöver hjälp att utforma sin anmälan.

Efter att en anmälan gjorts startas en utredning på socialtjänsten vilket kan möjliggöra att barnet kan få hjälp och stöd.

Oro för barn på ridläger eller ridskola

Vad kan vi se?

Konflikträdd

Saknar varma eller hela kläder

Trött

Hamnar i konflikter

Undviker att gå hem

Har inte med sig mat

Ingen förälder som tittar på träning

Inåtvänd

Prestationsångest

Saknar någon som kommer och hämtar

Våga fråga!

Vad kan vi göra?

- Var nyfiken på barnens liv och hemsituation utanför stallet
- Våga fråga (och fråga igen)
- Pauser under ridläger för återhämtning
- Anpassa schemat under ridläger
- Våga vara den som gör något
- Orosanmälan
- Hjälp barnet till mer hjälp

I Sverige lever cirka 700 000 barn i familjer där det finns psykisk ohälsa eller missbruk, vilket innebär att 7 barn i varje klass har det jobbigt hemma. Barn utvecklar olika konsekvenser till följd av sin hemsituation, vilket gör det extra viktigt att trygga vuxna vågar ställa frågor. Ofta nämner barn att trygga vuxna har haft stor betydelse i deras liv. Våga fråga hur barnet mår och hur de har det hemma. Du kanske inte får svar första gången du frågar, men kanske andra eller tredje. Du kan göra skillnad i ett barns liv.

Läger är en tid då barnen är hemifrån under en längre period, vilket ger er en viktig möjlighet att uppmärksamma tecken på att ett barn inte mår bra. Det innebär att ni kan ha en avgörande roll för att ett barn ska få den hjälp de behöver. I det medföljande materialet har vi samlat information om vad ni på läger behöver ha koll på, de olika steg för vad som bör göras när man känner oro samt hur man gör en orosanmälan. Orosanmälan är ett av de viktigaste verktygen idag för att hjälpa barn som far illa.

Rutiner vid oro på ridskolan

Den här flödeskartan finns för att ni ska ha en tydlig och trygg rutin att följa, så att ni vet vad ni ska göra om något händer. Det kan också göra det lättare att upptäcka barn som inte mår bra eller som har det svårt. Tänk igenom hur ni gör idag om någon blir orolig för ett barn. Vem kan man vända sig till? Se till att det finns någon ansvarig eller stallchef som ansvarar för att göra en orosanmälan om det skulle behövas.

1. Du känner oro

Fundera på din oro: Vad är det som gör att du är orolig för barnet? Är det något du har sett, hört eller som barnet själv har berättat? Försök att beskriva det så konkret som möjligt.

Samla information: Anteckna datum och klockslag för händelser som gör dig orolig. Om du har pratat med barnet eller andra personer, notera vad som sades. Anteckna barnets upplevelser och känslor – har barnet påverkats på något särskilt sätt? Uttrycker barnet oro eller rädsla t ex? Vad ser du för risker framåt? Detta hjälper dig att vara mer specifik i en orosanmälan.

2. Prata med ansvarig: _____

Prata om din oro tillsammans med den som har utsetts till ansvarig och gör en plan för vem och hur ni ska prata med barnet.

3. Prata med barnet om din oro

Att prata med barnet om din oro är ett viktigt steg för att kunna bedöma allvaret i situationen. Det är bra att ta med en vuxen som barnet är trygg med i samtalet. Försök att ringa in och beskriva situationen och oron så tydligt som möjligt. Om oron för barnet kvarstår är det dags att göra en orosanmälan.

4. Ansvarig påbörjar orosanmälan

- Berätta för barnet att ni behöver göra en orosanmälan och vad det innebär.
- Skriv ett utkast för orosanmälan.
- Visa barnet/läs igenom det du skrivit med barnet, för att dubbelkolla att du förstått rätt och så att barnet vet vilken information som når socialtjänsten.
- Om ni bedömer att det blir hjälpsamt för barnet, kan det bli aktuellt att kontakta barnets vårdnadshavare i samband med en orosanmälan. Fråga i så fall barnet vilken vårdnadshavare (VH) de vill att du ringer för att informera.
- **Obs!** Vid misstanke om barnmisshandel/sexuella övergrepp ska föräldern ej kontaktas eller informeras om anmälan.
- Ring VH och informera om att du kommer göra en orosanmälan och varför.
- Skicka in orosanmälan.
- Prata med barnet igen, stäm av hur det känns.
- Hjälp barnet att ta kontakt med andra stödverksamheter vid behov.
- Om möjligt – hör av dig till barnet efter 1–2 dagar och följ upp hur det känns.

Att skriva en orosanmälan

När du skriver anmälan

- **Var saklig och objektiv:** Beskriv bara det du vet och har sett.
- **Undvik spekulationer:** Skriv inte om dina egna antaganden, känslor eller rykten.
- **Sätt barnet i fokus:** Beskriv barnets situation utifrån ditt perspektiv. Vad är det som är dåligt för just det här barnet? Hur mår barnet? Vad ser du för risker för barnet? Skriv gärna citat från barnet själv.
- **Ange dina uppgifter:** Du kan göra en anmälan anonymt, men det gör det mycket svårare för socialtjänsten att utreda situationen. Socialtjänstens arbete underlättas avsevärt om det finns en avsändare i orosanmälan. Det bör vara en chef eller ansvarig inom verksamheten, som har möjlighet att följa upp situationen även efter lägerperiodens slut.

När anmälan är klar

- **Skicka anmälan till rätt ställe:** Skicka din anmälan till socialtjänsten i den kommun där barnet bor. Vissa kommuner har en digital blankett du kan fylla i. Om oron är akut – ring även socialtjänsten i samband med att du skickar in din skriftliga anmälan.
- **Socialtjänstens skyldighet:** När socialtjänsten har fått en anmälan är de skyldiga att göra en bedömning av situationen. De kan kontakta barnet och vårdnadshavare, prata med dig som har gjort anmälan och samla in annan information för att se om barnet behöver stöd eller skydd.
- **Obs!** Vid misstanke om barnmisshandel/sexuella övergrepp ska föräldern ej kontaktas eller informeras om anmälan i förväg.

Vad du ska ha med i anmälan

- **Barnets uppgifter:** Barnets namn, personnummer, telefonnummer och adress (om du har det).
- **Vårdnadshavares uppgifter:** Namn och kontaktuppgifter till vårdnadshavarna.
- **Beskrivning av din oro:** Berätta varför du är orolig. Det kan till exempel handla om:
  - missförhållanden i hemmet
  - att barnet verkar utsättas för våld
  - att barnet inte får tillräckligt med mat, sömn eller omsorg
  - att det finns misstanke om missbruk i familjen
  - att barnet visar tecken på att inte må bra (ex. rädd, orolig, nedstämd, självskadebeteende eller hamnar i farliga situationer)
- **Din relation till barnet:** Hur känner du barnet?

Checklista

STEG 1: Skriv vad du vet eller sett

- Bara fakta, inga gissningar eller rykten
- Fokusera på hur barnet verkar må

STEG 2: Ta med viktiga uppgifter

- Barnets namn och kontaktuppgifter
- Vårdnadshavares namn och kontaktuppgifter
- Din relation till barnet

STEG 3: Berätta varför du är orolig

- Kortfattat, vad gör dig orolig för barnet?

STEG 4: Skicka anmälan

- Till socialtjänsten i barnets hemkommun

KOM IHÅG!

- Du kan anmäla anonymt – men det blir svårare för socialtjänsten att följa upp.